

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. III. 20.374/2010/8. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Rácz Mária ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek-, a Dr. Dombi Sándor ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kölcsöntartozás megfizetése iránt indított perében, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2010. február 2. napján meghozott 23.P.22.014/2009/12. számú ítélete ellen a felperes részéről 15. sorszám alatt előterjesztett, és 17. sorszám alatt kiegészített fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - a 2011. február 1. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 125 000 (Egyszázhuszonötezer) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - az állami adóhatóság felhívásában megjelölt módon és számlaszámra - 360 000 (Háromszázhatvanezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az alperes a felperes gyermeke.

Az alperes és volt házastársa, V.I. 2006. nyarán megvásárolták a ... szám alatti ingatlanon lévő ikerház 4/8 illetőségét. A kifizetendő vételár teljesítéséhez 6 000 000 Ft-ot a felperestől és házastársától (aki a perben érvényesített követelés rá jutó részét a felperesre engedményezte) kaptak kölcsön.

A felperes és házastársa az ... Banknál elhelyezett 5 500 000 Ft összegű megtakarításukat adták kölcsön 2006. június 2. napján azzal, hogy azt 2008. június 30. napjáig kell visszafizetnie az alperesnek és az azóta tőle elvált házastársának. A felperes B.T.-tól kért kölcsön még 500 000 Ft-ot és azt továbbadta az alperesnek és az akkori házastársának ugyanazzal a visszafizetési határidővel.

Az alperes és V.I. a vételár további részét a Kereskedelmi és Hitelbanktól kapott hitelből fedezték.

Az alperes és a házastársa házasságát a ...-i Városi Bíróság a 2008. június 12. napján jogerőre emelkedett 14.P. .../2007/12. számú ítéletével felbontotta. A házassági bontóperben az alperes és volt házastársa a házassági vagyontársaságukat megosztó szerződésük 2. pontjának utolsó bekezdésében akként állapodtak meg, hogy az alperes vállalta, hogy a felperes és házastársa felé fennálló 6 000 000 Ft összegű tartozást egyedül ő fizeti vissza.

Az alperes a vagyontársaságot megosztó szerződést közvetlenül a bontóperi tárgyalás előtt írta alá. Az alperes akkori jogi képviselője a tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy a házastársaknak a ... szám alatti ingatlanon fennálló banki tartozása és a felperes és a házastársa felé fennálló 6 000 000 Ft tartozáson túl közös tartozásuk nincs.

A felperes és házastársa előbb a saját maguk által írt levélben, majd pedig ügyvédi felszólítás útján kérték az alperest, hogy fizesse vissza a 6 000 000 Ft összegű tartozást. Miután az alperes ennek nem tett eleget, a felperes a kereseti kérelmében 6 000 000 Ft és annak 2008. július 1. napjától a kifizetésig járó kamata, valamint perköltségének a megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy a követelését rá engedményező házastársával együtt kölcsön adták a pénzt az alperesnek és a volt házastársának azzal, hogy azt 2008. június 30. napjáig fizessék vissza. Azért érvényesítette csak vele szemben az igényét, mert a kölcsönvevők úgy állapodtak meg a házassági vagyontársaságot megosztó szerződésükben, hogy az alperes fizeti vissza a kölcsöntartozást.

Az alperes a felperes keresetének az elutasítását és felperesnek a perköltségében történő marasztalását kérte.

Állította, hogy a 6 000 000 Ft összeget nem kölcsönként, hanem ajándékba kapták, ezért visszafizetési kötelezettség nélkül történt a pénz átadása.

Az elsőfokú bíróság a 2010. február 2. napján meghozott 12. sorszámu ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 6 000 000 Ft-os és annak 2008. július 1-jétől járó kamatát, valamint 735 000 Ft perköltséget.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget téve tájékoztatta a felperest arról, neki kell bizonyítania, hogy kölcsönként történt a pénzátadása az alperes részére, míg az alperest arról, hogy azt az állítását miszerint ajándékként kapta ezt az összeget neki kell bizonyítania.

Az elsőfokú bíróság a peres felek által felajánlott bizonyítás lefolytatása után, az általuk csatolt okiratok tartalma, a kihallgatott tanúk vallomásai, illetve a felek előadásának mérlegelését követően arra a következtetésre jutott, hogy a felperes és házastársa, valamint az alperes és volt házastársa között kölcsönszerződés jött létre. Megállapította,

hogy a kölcsönadás tényét az alperes volt házastársának, V.I.-nak, illetve a felperes házastársának, S.I.-nak tanúvallomása alátámasztotta.

Az elsőfokú bíróság nem fogadta el a bontóperben az alperest képviselő Vné Dr. K.M. tanúvallomását, amely szerint a pénzt ajándékba kapta az alperes, mert az ellentmondásban állt a házassági vagyonközösséget megosztó szerződés tartalmával és a tanú által a 2008. június 12-i tárgyaláson tett nyilatkozattal. S.Sz.-nak, az alperes testvérének, illetve K.P.-rnek, az alperes élettársának a tanúvallomását pedig azért mellőzte, mert vallomásuk csak hallomáson alapuló tények előadásán nyugodott, ugyanis mindketten alperestől szereztek tudomást a 6 000 000 Ft ajándékba adásáról.

Mindezekre tekintettel kötelezte alperest a kölcsön összeg, illetve a kölcsön lejáratának időpontjára figyelemmel annak kamatai megtérítésére.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben a sérelmezett határozat megváltoztatását, a felperes keresetének az elutasítását kérte.

Hivatkozott arra, hogy a házassági vagyonközösséget és a tulajdonközösséget megszüntető szerződések létrejöttének körülményei miatt az azokban foglalt nyilatkozatok figyelembe nem vehetőek. Előadta, hogy bár az alperest a bontóperben a tanúként kihallgatott Vné Dr. K.M. képviselte, azonban a 2008. június 12. napján megkötött mindkét megállapodást kizárólag az alperes volt házastársának, V.I.-nak a jogi képviselője, az a Dr. R.M. készítette és ellenjegyezte, aki jelenleg a felperes jogi képviselője. Vné Dr. K.M. pedig csak a tárgyalást megelőzően kapta meg a másik jogi képviselő által szerkesztett okiratot. Azonban a két okirat között ellentét volt, mert a járulékos kérdéseket és ingóvagyon rendező megállapodás azt rögzítette, hogy a feleknek a banki tartozáson felül egyéb közös tartozása nincsen, ezzel szemben a közös vagyont megszüntető szerződésben már szerepelt a jelen perben érvényesített 6 000 000 Ft tartozás, bár annak sem a jogcíme, sem a lejáratát nem derült ki az okiratból. Álláspontja szerint ezt a körülményt nem kellő mértékben vette figyelembe az elsőfokú bíróság.

Az alperes megítélése szerint önmagában az ő és volt férje egymás közötti megállapodása egyébként nem keletkeztethetett harmadik személyek (felperes és házastársa) felé egy addig nem létező tartozást.

Azt nem vitatta, hogy létezett a felperes és házastársa részéről az alperessel szemben egy olyan követelés, amely mindazon vagyontárgyak visszakövetelésére irányult, amelyet korábban ők adtak az alperesnek ajándékba. Ez a követelésük ismert volt az alperes előtt is, de nem mint kölcsöntartozás.

Megjegyezte az alperes azt is, hogy csak azért írta alá a tulajdonközösséget megszüntető okiratot, mert úgy vélte, hogy ezen a 6 000 000 Ft-os tartozáson az az ajándék értendő, amit a szülők akkor már ismert visszakövetelése iránti igénye miatt rögzített a felperesi jogi képviselő tartozásként. Hangsúlyozta, csak azért írta alá az okiratot, hogy a volt férjét mentesítse az e követeléssel összefüggésben indított eljárás alól.

Mindemellett arra is hivatkozott, hogy a közös tartozásra vonatkozóan Vné Dr. K.M. ügyvéd nyilatkozata „automatizmus” volt a tárgyaláson, így nem is vehető figyelembe.

Álláspontja szerint V.I. tanúvallomása bizonyítékként nem fogadható el, mert a felperessel és házastársával kifejezetten jó viszonyban van, és közvetlenül érintett az ügyben. Ugyancsak közvetlenül érintett az ügyben és elfogult S.Iné is, aki a felperes házastársaként engedményezte a követelését a felperesre.

Állította, hogy színlelt a szülei között létrejött engedményezési szerződés, hiszen közösen kívánják a visszakövetelt összeget felélni. Megítélése szerint ezért nem is tanúként, hanem félként kellett volna őt a perben kihallgatni.

Azt is kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság megállapításával szemben a felperesi bizonyítékok egyike sem támasztotta alá a kölcsön lejáratának időpontját.

Utólag azt is érthetetlennek tartotta, hogy a volt házastársa a tulajdonközösséget megszüntető szerződésük alapján miért nem az alperesi szülőknek fizette vissza a 6 000 000 Ft tartozást, amikor pár napon belül az ügyis esedékessé vált volna. Álláspontja szerint ez a megoldás is az ajándékozás tényét támasztja alá.

Megjegyezte azt is, hogy a felperes és házastársa azzal fenyegették őt, hogy minden korábban ajándékba adott vagyontárgyat visszakövetelnek tőle, ha elválik. Ezt igazolja a perben csatolt felperes által írt levél is. Állítása szerint a felperes a 2008. június 12. napján kelt ajándékozási szerződéssel az ikerház jobboldali ingatlanilletőségét már visszaszerezte, és mivel a baloldali az alperes nem adta át, ezért követelik tőle vissza az eredetileg ajándékba adott 6 000 000 Ft összeget.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének - helyes indokai alapján történő - helybenhagyását, és az alperes másodfokú perköltségében való marasztalását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a fellebbezés fikciókat tartalmaz, illetve tényyszerű dolgokat más színben tüntet fel, mint ahogyan az egyébként a tanúvallomásokból és az iratokból megállapítható.

Állítása szerint a házastársi vagyontársaságot megosztó és a tulajdonközösséget megszüntető okirat létrejöttét hónapokig tartó egyeztetés előzte meg. Ennek eredményeként került sor arra, hogy a ... szám alatti ikerház felének megfelelő ingatlan tulajdonjogát és 21 000 000 Ft értékkülönböt kapott az alperes, míg volt házastársa a szám alatti ingatlan tulajdonjogát szerezte meg. Hangsúlyozta, hogy a házastársi vagyontársaságot megosztó megállapodás, illetve a tulajdonközösséget megszüntető okirat tartalma egymástól nem választható el.

Álláspontja szerint csak technikai kérdés volt, hogy a felperes jelenlegi képviselője nyomtatta ki és vitte el a bontóperi tárgyalásra az aláírandó okiratokat, ugyanis azt mind az alperes, mind az akkori jogi képviselője átolvasták és aláírták. Éppen a későbbi félreértések elkerülése végett került sor a tárgyalási jegyzőkönyvben az alperes jogi képviselője hivatkozott nyilatkozatának rögzítésére, amelyet egyébként a tárgyaláson jelen lévő alperes sem kifogásolt.

Hangsúlyozta, hogy nemcsak az alperes és a volt házastársa közötti közös tulajdont megszüntető szerződés tartalma a kereseti követelésének bizonyítéka, hanem a kihallgatott tanúk és a bontóperi tárgyalás jegyzőkönyvének tartalma is. Álláspontja szerint a kölcsön lejáratát pedig a kihallgatott tanúk, valamint az alpereshez a lejáratot követően intézett levél is igazolja.

Mindemellett megjegyezte azt is, hogy közte, a házastársa és az alperes között 2008. június 12-én kelt ajándékozási szerződés nem az alperes és volt házastársa közös tulajdonát képező ingatlanilletőségre vonatkozik.

Az alperes a másodfokú eljárásban 7. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés kiegészítésében állította, hogy a közös tulajdont megszüntető okirat változtatta meg a

felperesi jogi képviselő szerint a 6 000 000 Ft-os szülői juttatás jellegét. Azonban, ha a 6 000 000 Ft valóban kölcsöntartozás lett volna, úgy azt már a vagyontársaságot megosztó szerződésben is szerepeltetni kellett volna.

Sérlemelte azt is, hogy ha közös volt a tartozás, akkor érthetetlen, hogy miért csak az alperestől követelte azt a felperes. Álláspontja szerint arra sincs megfelelő magyarázat, hogy a szülők a tartozásátvállaláshoz - holott a szerződések megkötésénél erre módjuk lett volna - miért nem járultak hozzá írásban.

Kiemelte, hogy a szülők felé a volt férjével megkötött megállapodás kölcsöntartozást nem keletkeztet, emiatt nem is kellett megtámadnia a volt házastársával kötött megállapodást.

Azt sem tartotta „életszerűnek”, hogy a felperes által állított kölcsönszerződés írásba foglalása 2006-ban elmaradt. Megítélése szerint a felperes tisztában volt azzal, hogy az alperes és volt házastársa nem tudja ezt a tartozást ennyi idő alatt megfizetni az emellett törlesztendő banki hitelük miatt.

Szerinte azért került sor az eredeti jogcímek és ügyleti okiratok átírására, mert a felperes és házastársa féltik a lányuk vagyont a jelenlegi élettársától és - állítása szerint - ezt az általa a szülei ellen az ajándékozási szerződés érvénytelensége iránt indított perben kihallgatott tanúk vallomásai is alátámasztják.

Az alperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a peres felek előadásának, a kihallgatott tanúk vallomásának, valamint a becsatolt okirati bizonyítékoknak egymással való egybevetése, azok okszerű, logikai ellentmondásoktól mentes, és a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek megfelelően történő értékelése alapján helytálló jogi következtetésre jutott, döntése érdemben is helyes, amelyet megfelelő indokolással támasztott alá, és amely kiegészítésre nem szorul.

Az alperes fellebbezésében foglaltak a helytálló döntés cáfolatára nem voltak alkalmasak, az ítélet táblájában azonban az abban foglaltakra tekintettel a következőket jegyzi meg:

A felperes kölcsöntartozás visszafizetése iránt indított pert az alperes ellen, arra hivatkozással, hogy az alperes felszólítás ellenére sem fizette vissza a 2006. nyarán a felperestől és házastársától kölcsönkapott 6 000 000 Ft-ot, amelyet a szülők a ... szám alatti ingatlan megvásárlásához biztosítottak gyerekek és házastársa részére.

Az alperes a pénz átadásának tényét nem vitatta - azt egyébként is átutalási megbízás igazolta -, de arra hivatkozott, hogy szülei ajándékként adták ezt az összeget, ezért visszafizetési kötelezettség nem terheli.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésében írt tájékoztatási kötelezettségének helyesen tett eleget, majd a felek által felajánlott bizonyítást fogadatosította. Helyesen a szerződéskötés körülményeit vizsgálta, melynek során helytállóan ítélte a felperest terhelő bizonyítási terhet teljesítettnek.

A felek szóban kötötték a kölcsönszerződést, amely kötelező alaki forma hiányában nemcsak lehetséges, de megszokott alaki forma családtagok, de különösen egyenesági rokonok szerződéskötése esetén. Mivel a pénzátadás tényét átutalási megbízás igazolta, a felperesnek és házastársának nem kellett „bebiztosítania” az ügyletet, még az alperes házastársára tekintettel sem, mivel vele is jó kapcsolatot ápoltak, ápolnak.

A felek szerződési akaratát, az ügylet visszerhességét - ahogyan az elsőfokú bíróság is megállapította - a szerződéskötéskori akarat és a szerződéskötéskori nyilatkozatok határozzák meg, ezért alaptalanul hivatkozott az alperes arra, hogy a bíróság kölcsön jogcímet keletkeztető szerződési jelleget tulajdonított a házastársával, V.I.-nal a bontóperben kötött megállapodásuknak.

Itt jegyzi meg az ítélet, hogy a Ptk. 201. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint a teljesített szolgáltatásért ellenszolgáltatás jár, kivéve, ha a körülményekből, különösen a felek közötti viszonyból az ingyenességre lehet következtetni. A bírósági gyakorlat szerint a visszerhesség vélelme pedig a közeli hozzátartozók közötti jogügyletekre is irányadó.

Alaptalanul hivatkozott az alperes arra is, hogy az elsőfokú bíróság V.I. és S.Iné tanúvallomására alapította a döntését. A családon belüli jogügyletek esetén rendszerint a családtagok azok, akik jelen vannak a szerződések megkötésénél, a legjobban ismerik a család belső életét, gazdálkodását. Ez részben megkönnyíti a bizonyítási eljárást, más oldalról azonban megnehezíti a bizonyítékok mérlegelését, mivel a bíróságnak gondosan értékelnie kell a tanú esetleges érdekelttségét, a felekkel vagy a felek egyikével való kapcsolatát. Bár ismert az eljárásból az alperes és V.I. tanú kapcsolata, ennek ellenére a tanú kihallgatásakor az alperes a tanú előadását nem cáfolta, érdekeltségére nem hivatkozott.

Annyiban azonban helytálló volt az alperesi érvelés, hogy S.Iné tanúvallomásának értékelése során valóban nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy a tanú nem csupán rokon, hanem a perbeni igény korábbi anyagi jogi jogosultja, ezért tanúvallomása, mint quasi a fél nyilatkozata értékelhető.

Megjegyzi az ítélet, hogy az ügylet kölcsön jellegét azonban nemcsak a rokon tanúk, de érdektelen tanú vallomása és a szóban forgó közös tulajdont megszüntető szerződés tartalma is alátámasztotta. Ez utóbbi esetében nemcsak a szerződés „szóhasználata” igazolja a szerződés visszerhességét, hanem a szerződés teljes tartalma, maga az elszámolás is, mivel, ha a házastársak az alperes különvagyonaként számolták volna el a 6 000 000 Ft-ot, az számszakilag más összegű megváltási összeget eredményezett volna. Az alperes és házastársa jogi képviselőjének bontóperi tárgyaláson tett nyilatkozata pedig nem cáfolja, hanem alátámasztja a szerződés helytállóságát.

Az alperes alaptalanul sérelmezte, hogy a felperes csupán vele szemben érvényesítette az igényét, volt házastársával szemben nem. Bár a házastársak külső jogviszonyában (vagyis a felperessel való jogviszonyban) a tartozás a volt házastársakat egyetemlegesen terheli, illetve terhelte, nincs akadálya annak, hogy az igényérvényesítő csupán az egyik kötelezettel szemben érvényesítse az igényét. A házasfelek egymással kötött, a kölcsöntartozásnak a belső jogviszonyukban történő elszámolására vonatkozó szerződés ugyanis a felperes hozzájárulásának hiányában rá kihatással nincs, de a házastársak kiskorú gyermekeire is tekintettel célszerű igényérvényesítésnek tekinthető a szülők részéről, hogy csupán a lányuktól igénylik a tartozás megfizetését, akit a tartozás a volt házastársával kötött ügylet szerint is terhel. Ezzel ugyanis megkímélik az alperest egy újabb megtérítési per következményeitől, jóllehet a tartozás behajtását ez megnehezíti. Magyarázza ezt egyébként a V.I.-nal való jó kapcsolat is, vélhetően ez okból akceptálták a felek szerződési akaratát.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tartozás lejáratának időpontját is, melyet alátámaszt V.I. és az érdektelen tanú vallomásán túlmenően a felperes által küldött

korabeli felhívás tartalma, csakúgy, mint annak okszerűsége és a szülők által igénybe vett kölcsön lejártával való párhuzam.

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét utalással a Pp. 254. § (3) bekezdésére - lényegében helyes indokai alapján - a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárásban felmerült saját perköltségét maga köteles viselni. Köteles továbbá megfizetni a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a felperes jogi képviselővel összefüggésben, a másodfokú eljárásban felmerült költséget, melynek összegét az ítéletábra a Pp. 79. §-a alapján hivatalból, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5)-(6) bekezdései, és a 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Az illetékfeljegyzési jog kedvezményben részesülő alperes köteles a Pp. 78. § (1) bekezdése, illetve az illetékekről szóló többször módosított 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó, a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban tárgyú 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, és a 15. § (1)-(3) bekezdései alapján az Itv. 46. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

Debrecen, 2011. február hó 1. napján

Szilágyiné Dr. Karsai Andrea sk a tanács elnöke, Dr. Drexlerné Dr. Karcub Edit sk előadó bíró, Dr. Madarász Anna sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó